

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14087,Osrodek-Odosobnienia-dla-Internowanych-Kobiet-w-Goldapi.html>
19.05.2024, 18:07

Ośrodek Odosobnienia dla Internowanych Kobiet w Gołdapi

Hasło wydrukowane w **Tom II**

Ośrodek Odosobnienia dla Internowanych Kobiet w Gołdapi, funkcjonował 6 I – 24 VII 1982 w zmilitaryzowanym do tego celu Ośrodku Wczasowym Zarządu Głównego ZZ Pracowników Prasy, Książki, Radia i Telewizji w Gołdapi.

Pierwotnie planowano internowanie kobiet z całego kraju w ZK dla Kobiet Bydgoszcz-Fordon, jednak w celach propagandowych zdecydowano stworzyć ośrodek o innych warunkach. Organizowanie ośrodka rozpoczęto 30 XII 1981, odpowiedzialny: dyr. Okręgowego Zarządu Zakładów Karnych w Olsztynie płk Roman Topolski.

Ośrodkiem kierowali oficerowie Służby Więziennej, kolejno: kpt. Kazimierz Rolka (do 1 IV 1982), kpt. Juliusz Pobłocki (1 IV – 3 V 1982), por. Kazimierz Paluszewski (3 V – 24 VII 1982). Funkcje ochrony wewnętrznej i służby administracyjnej pełnili funkcjonariusze SW z jednostek podległych OZZK w Olsztynie, ochrony zewnętrznej – żołnierze Podlasko-Mazurskiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza. Funkcje kucharek, sprzątaczek, palaczy itp. pełnili wyselekcjonowani dotychczasowi pracownicy. Za ochronę operacyjną i inwigilację internowanych odpowiadała ulokowana w Ośrodku kilkusobowa grupa operacyjna SB podległa KW MO w Suwałkach pod dowództwem kpt. Stanisława Wierzbickiego, następnie kpt. Jana Okrągłego.

Formalnie Ośrodek utworzono 9 I 1982, pierwszy transport trafił tu jednak już 6 I 1982 z ZK w Ostródzie. Łącznie przez Ośrodek przeszły 392 kobiety, przywiezione w ok. 50 transportach. 26 kobiet w toku internowania przewieziono do Ośr. Odosobnienia w DarłóWKu. Przetrzymano tu głównie działaczki „S” (najwięcej, ponad 110, z Regionu Dolny Śląsk), także KOR, KPN i WZZ.

Pokoje o standardzie hotelowym, umeblowane, z łazienkami; do dyspozycji: stołówka, kawiarnia, świetlica, pokoje telewizyjne, biblioteka. Obowiązywał regulamin więzienny: m.in. zakaz opuszczania budynku, rolę spacerniaka pełniły 2 tarasy. Dobre warunki miały cel propagandowy: rejestrowała je telewizja, przywożono do niego delegacje MCK, mediów krajowych i zagranicznych, lansowano mit „złotej klatki”, w której miały być przetrzymywane także inne internowane w Polsce kobiety. Kobiety były inwigilowane, represjonowane i poddawane stałej presji ze strony SB dążącej, jak wszędzie, do wymuszenia podpisu pod tzw. lojalką lub zwerbowania do współpracy. Dramatycznym przykładem są wydarzenia z 12 II 1982, gdy po zawiadomieniu jednej z internowanych o śmierci syna udzielenie przepustki na pogrzeb uzależniono od podpisania lojalki; kobieta odmówiła, przepustkę otrzymała dopiero w wyniku ogłoszenia głódówki protestacyjnej przez pozostałe internowane.

Internowane zorganizowały konspiracyjną służbę zdrowia, zajęcia artystyczne, edukacyjne i sportowe. W II 1982 podjęły próbę rozszerzenia kursów edukacyjnych w Wewnętrznośląski Uniwersytet Opozycyjny; nie doszło to do skutku ze względu na wywiezienie 1 III 1982 głównych organizatorek do Ośrodka w Darłówku. Dysponowano też ukrytymi radioodbiornikami, co umożliwiała nasłuch RWE, na którego podstawie od ok. 20 I 1982 internowane pisały i kolportowały codzienny „Informator”, przepisywany ręcznie przez kalkę w kilku egzemplarzach. Z czasem powstały tygodniki społeczno-kulturalne: „Internowanka”, „Refleksje” i „W Drogę”, przed Wielkanocą co 3 dni ukazywał się „Wielki Post”.

Odbywały się akcje protestacyjne: 3 V 1982 okna i balkony oklejono flagami i napisami, zawieszono proporczyki i biało-czerwone flagi. Po odmowie ich usunięcia doszło do interwencji SB i MO, w trakcie starcia funkcjonariusze zostali zmuszeni do zaniechania działań; dekoracje zostały zdjęte przez same internowane pod koniec dnia. 13 V 1982 (tzw. miesięcznica stanu wojennego) 98 kobiet rozpoczęło głódówkę, niektóre do 20 V 1982. 13 VI 1982 ponownie udekorowano okna i balkony flagami narodowymi i emblematami „S”, interwencji nie podjęto.

Od 15 I 1982 internowane zostały objęte opieką duszpasterską bp. diecezji warmińskiej Jana Władysława Obłąka, który przybył do Ośrodka i wymógł na jego władzach pozwolenie na odprawienie mszy św., wyznaczył także stałego kapelana, którym został ks. Aleksander Smędzik odtąd odprawiający nabożeństwa w każdą niedzielę. Odbywały się w holu, za ołtarz służył stół bilardowy, uczestniczyły wszystkie internowane. Ks. A. Smędzik z towarzyszącymi mu wikarymi przywoził także dary z Kurii Biskupiej w Olsztynie i prznosił grypsy; pomagał też odwiedzającym. Ośrodek był wielokrotnie wizytowany przez księży i biskupów z całego kraju.

Ostatnie 24 kobiety opuściły Ośrodek 24 VII 1982, wydarzenie to filmowała tv NBC; po minięciu szlabanu internowane rozwinęły ukryte flagi narodowe i transparent z napisem „Solidarność”, kilka udzieliło NBC wywiadów. Mimo ponownego internowania w VIII 1982 kilku kobiet Ośrodek w Gołdapi nie został już uruchomiony; internowane umieszczono w Ośrodku w Darłówku.

Marcin Zwolski

[Gołdap, Region Pojezierze](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)